

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézíráshely, 1905. Április 13.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam 30. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetések a nyílt erek díja előre fizetendő.

Országos érdek — külön érdek.

Egyre fokozódó érdeklődéssel tárgyalják nálunk és Ausztriában a vámterületi különválás esélyeit és gazdasági konzekvenciáit. Magyarországon rövid idő alatt egész irodalma keletkezett a kérdésnek és sűrűn jelennek meg komoly és alapos munkák az önálló vámterület mellett és a közös vámterület fentartása érdekében. A gazdasági érdekképviseletek, egyesületek és körök is mind sürűbben foglalkoznak a kérdés szakszerű megvizsgálásával és talán első eset Magyarországon, hogy egy gazdasági kérdés az egész közvélemény figyelmét fel tudta kelteni. Igaz, hogy ez a közérdeklődés főképpen és első sorban a kérdés aktuális politikai vonatkozásai folytán támadt, az eredmény szempontjából azonban ez teljesen egyre megy. Annyi bizonyos, hogy a vámterületi különválás nagy hordereje ma már nálunk is átment a köztudatba, mely pedig gazdasági dolgokban mindeztideig teljesen szunnyadt.

Tulajdonképpen nem lehet megállapodásra jutni a két ellentétes tábornak: a vámközösség és a külön vámterület híveinek arra nézve, hogy mely irányu berendezése vámpolitikánknak az előnyösebb. Abszolút helyességet ebben a kérdésben nem lehet megállapítani. A vámközös-

ség hívei a mezőgazdaságunkat fenyegető veszedelemre utalnak és az iparnak céltudatos iparfejlesztési politika segítségével lehető fellendülését vitatják; az önálló vámterület hívei viszont az ipar megteremtését lehetetlennek vallják vámvédelem hiányában és a mezőgazdaság jövőjét nem látják veszélyeztetettnek a vámelkülönülés által. És a maga szempontjából, a maga érveivel mind a két tábornak igaza is van. Az abszolút helyességet csak úgy lehetne megállapítani a két álláspont között, ha lehetséges volna mindazokat a károkat összegezni, melyek a vámsorompók felállításában mezőgazdaságunkra háramolni fognak és viszont mindazokat a hasznokat számszerűleg kimutatni, amelyekkel a vámvédelem iparunkra nézve össze volna kötve és a két tényezőt egymással összehasonlíthatnók, megvonván a mérleget eképen: vesztek a mezőgazdaságon ennyit, nyerek az iparon ennyit, marad haszon, avagy veszteség ennyi. S aszerint, amint a mérleg haszonnal vagy veszteséggel zárul, megvalósítjuk vagy mellőzzük az önálló vámterületet. Ám bele kellene vonni a mérlegelésbe egyéb tényezőket is: így a kereskedelem érdekeit, a fogyasztás érdekeit, az állam általános pénzügyi szempontjait és így tovább, úgy, hogy egy oly rengeteg műveletet kellene végrehajtunk,

amely az emberi elme átfogó képességét alighanem túlhaladja. Enélkül a számszerűleg megállapított mérleg nélkül pedig a vámelkülönülés vagy a vámközösség szükségességét az ország univerzális gazdasági érdeke szempontjából hangoztatni egyszerűen szemfényvesztés.

Igenis, beszélhetünk a vámközösség vagy vámelkülönülés nagyobb hasznosságáról egy-egy foglalkozási ág szempontjából; kutathatjuk visszahatását egyiknek is, a másiknak is, az iparra avagy a mezőgazdaságra. A végeredmény pedig már nem gazdasági mérlegelés, hanem tisztára hatalmi erő kérdése, a mennyiben az erősebb érdek fogja az eredményt eldönteni. Ha az ipari érdek a maga erejével a mezőgazdasági érdeket le tudja szorítani, úgy a vámterületi különválás Magyarország részéről csak idő kérdése. Egyetemes gazdasági érdek azonban a vámterület kérdésében nem létezik.

Éppen ezért kötelessége a szakembereknek és a sajtónak, hogy a vámelkülönülés hasznát avagy kárát az egyes gazdasági érdekkörök szempontjából alapos kutatás tárgyává tegyék és ez uton felvilágosítsák az érdekeltséget arról, hogy minő álláspontot foglaljanak el a kérdésben. Ha az egyes érdekkörök teljesen informálva lesznek arról, hogy nekik mi jobb: a vámközösség vagy a különválás,

TÁRGA.

A Műveltség könyvtára.*)

A tudomány népszerűsége bölesőkorát éli Magyarországon. Aki szakember is egy dologban, ezer más dologban laikus s ha keresi a könyveket, melyek tudásvágyát kielégítsék, ismereteit gyarapítsák, nem találja. A tudósok a tudósoknak írják könyveiket s nem a nagyközönségnek. Ez nem vad a tudósok ellen. Az ő munkájuk az a forrás, melyből a közvetítők, a tudományok népszerűsítői merítnek s amit kimeregettek ezek a derék emberek, tovább adják, úgy, hogy a laikus is megértse, a laikus lelke is megtermékenyüljön.

Közelebb vinni a sok ezer fejű nagy közönség lelkéhez mindazokat a tudományos igazságokat, miket nagy elmék megállapítottak, bevezetni az emberi haladás, a civilizáció titkaiba s rejtelseibe; megértetni s megmagyarázni például a technikai haladás, a technikai alkotások, találmányok csodálatos világát: nagyszerű, rendkívül nehéz feladat s akik e feladatot sikerrel, a közre haszonnal tudják

végrehajtani, mindnyájunk haláljára érdemesek.

Erre a nem közönséges feladatra vállalkozott az Athenaeum, a Műveltség könyvtárával, mely az újabb kor legbecsebb vállalkozása a hasznos ismeretek terjesztése terén. A Műveltség Könyvtára már címében egy nagyszerű kulturális feladatot teljesítő programot sejtet. Összeállítani egy könyvtárt, mely az általános műveltségre igényt tartó emberre nélkülözhetetlen szükség; egy könyvtárt, mely a minden ember lelkének állandó tápláléka s egyben boldogulásának is irányítója, elősegítője; amely nem elég szik meg a művelt vagy művelődni vágyó ember lexikonszerű tájékoztatásával, de világos, érthető nyelven, kellő részletességgel magyarázza meg mindennemű, előttünk eddig elrejtett, vagy félig homályos dolognak az eredetét, okát-fokát, gyakorlati hasznát. — A laikus ember sokszor a legegyszerűbbnek tetsző dolgot sem érti meg, s meg kell elégednie a csodálkozással. A mélyebben járó tudományos könyvekben hiába keres kérdéseire feleletet: ismereteinek hiányossága utvesztőbe sodorja s fogalmait, képei még jobban összezavarodnak. A nagyvárosi ember napról-napra utazik a villamos vasuton. Mily egyszerű dolog! A kocsit elején áll egy ember, esenget, jobbra-balra huzgál valamit s a kocsit szalad. De hogyan működik az az erő, mely a kocsit haladásra kényszeríti, az emberi elmének minő kitalálási előztek meg e szaladást: hányan tudnák ezt nem megmagyarázni, de csak valahogyan magunkkal megértetni? Hát a telefon? A távirás dróton és ma már drót nélkül is? A betűszedő-gép? Hányan

ismerjük azt az utat, mit a könyv az író tollától a mi könyvesházunkig megtesz? A gáz- és villamos-
viágítás rejtelméi, a mindenféle gyárak gépeinek titokzatos működése, melynek csak nagyszerű eredményeit látjuk, de nem a mozgató erőket: mindezekre nem vagyunk-e kíváncsiak? Nem érdekel-e, hogy kik fejlesztették mai magasságára a civilizációt; mely utakat jártak meg, folyton keresvén a tökéletesedést, az egész emberiség üdvére, javára?

Ime csak egy pár kérdést vetettem fel a sok ezerből s e pár kérdés is már egy egész világ.

A Műveltség Könyvtárából most jelent meg az első kötet. Két sorozatban tízenkét kötetre van tervezve, az első sorozat kötetei cím szerint is jelezve vannak. Az első kötet címe: „A technika vívmányai az utolsó száz évben”. A 707 oldalos, kvartalakú könyv tízennyolc fejezetre oszlik s a mit a fejezetek szóval elmagyaráznak, azt még világosabbá, érthetőbbé 500 szöveggép és hatvan (többnyire színes) műmelléklet teszi. Ez az egy kötet magában valószínűleg kincses bánya. Szerkesztőiket: Hollós Józsefet és Pfeifer Ignácot nagy dicséret illeti. Nem különben a munkatársak derék csapatját. Mert minden fejezetnek más-más az írója s különösen ki kell emelnem a legfontosabbat: e könyv minden írója megértette a nagy feladatot, a mit a kiadó-társulat előbb állított: irodalmi színvonalon álló, egyszerű, világos jó magyar nyelven közölni a nagy közönséggel mindazokat az ismereteket, melyek a technika köré tartoznak. A szakember tudása, alapossága, lelkiismeretessége a nagy közönségnek író emberek tollá-

*) A Műveltség Könyvtára. Első sorozat: hat kötet. Első kötet: A technika vívmányai az utolsó száz évben. Szakfőnök közreműködésében szerkesztik: Hollós József és Pfeifer Ignác. 500 szöveggéppel és 60 műmelléklettel. Kiadja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat. Egy kötet ára 24 korona.

ha eziránt határozottan és öntudatosan állást foglalnak, abban a biztos meggyőződésben, hogy nekik ez vagy az szükséges: úgy létrejöttek azok az erők, melyeknek küzdelméből azután az univerzális vagyis a tulnyomó érdek irányt fog szabni a vámpolitikai berendezkedésnek.

Mert igenis, azt meg lehet állapítani, hogy ennek vagy annak a gazdasági érdekkörnek a vámközösség avagy az önálló vámterület a kívánatosabb-e? És láthatjuk az Ausztriában folyó diszkusszióból is, hogy a szakemberek ezzel a kérdéssel csak külön-külön szűkebb érdekkörök szempontjából foglalkoznak. A bécsi napilapok hasábjain egyre-másra jelennek meg alapos fejtegetések, melyek a vámterület kérdését hol a gyapjuipar, hol a gyapot- vagy gépipar, avagy a mezőgazdaság szempontjából teszik vizsgálat tárgyává.

Ezt a példát kell nekünk is követnünk. Nagy hazugság a gazdasági érdekek mai szövevényes harcában azt tanítani, hogy az egyetemes, az egész nagy nemzeti vagy országos érdek szempontjából kell az egyesnek is gazdasági dolgokban állást foglalnia. Mert hiába hirdetik ezt magukról az egyes ágazatok képviselői, hiába mondják, hogy egyformán mérlelelik az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem stb. érdekeit: a földbirtokos a maga termelésének egész súlyát dobja a mérleg serpenyőjébe, a többi érdeket kevésbé méltányolva, és viszont a kereskedő, az iparos a saját maga érdekét látja legnagyobbobbnak. A végén pedig mindenik csak a magának tetsző megoldást vallja egyetemes, országos érdeknek. Jó lesz tehát tanulmányozni úgy az ipar, mint a keres-

kedelem és gazdaság szempontjából e fontos kérdést.

Ily szempontból való megvitatása a kérdésnek igen szükséges, hogy a végén mégis csak megtudjuk, hogy ha lelkesedünk az önálló vámterületért, miért tesszük ezt. Nem azért, mert úgy méltóztatott ezt néhány nagyfejűnek reánk diktálni, hanem mert ez nekünk jó és hasznos. Ha pedig úgy találunk, hogy a közös vámterület az előnyösebb anyagi existenciákra nézve, mi sem lehetünk papábbak az agráriusoknál, akik nem átalják a maguk anyagi érdekéből kifolyólag a vámközösség fenntartása mellett kardoskodni. Lássuk előbb tisztán, hogy azután jobbra vagy balra álljunk.

A politikai helyzet.

Bécsből jelentik, hogy Tiszának a legutóbbi audienciáján személyi kérdések nem merültek fel.

Ezzel kapcsolatban megemlítik, hogy Tisza meghívását a híralyhoz Goluchovszky adta át, ki a pénteki audienciája után felkereste Tiszát, vele hosszasan tárgyalt s egyben értesítette őt, hogy a király megjelenését óhajtja.

Uj pártalakulás.

Politikai körökben elterjedt vélemények szerint a válság megoldását újabb pártalakulással kell megoldani. Egy előkelő államférfiu nézete szerint a párt programját designálendő kormányelnök adná, kihez aztán a különböző pártok csatlakoznának.

Hír szerint Széll Kálmán már készen is áll tervével, melylyel — állítólag — a koalícióban levő ellenzéki pártok többsége is szimpatizál s melyet a szabadelvűpárt egy része is magáévá fog tenni. A tervhez — mint mondják — a király beleegyezését is sikerülni fog megnyerni.

(Karvazy Zsigmond.) „A sokszorosító ipar“ (Kun Sámuel.) „A technika a hadviselés szolgálatában“ (M. Müller Hugó.) „A faipar“ (Gaul Károly.) „Fonó- és szövő ipar“ (Maly Ferenc.) „Papírgyártás“ (Jaloviczky Géza.) „A kémia vívmányai“ (Pfeifer Ignác.) „Gazdasági gépek“ (V. Markhot Jenő.) „Gazdasági termékek ipari feldolgozása“ (Kosutány Tamás.) „Elektromosság“ (A. Lipthay Károly.) „Telegrafia és telefonía“ (Hollós József.) „Zárószó“ (Méray-Horváth Károly.)

Ezek a fejezetek tükrözik annak a nagybecsű könyvnek. És jön rövid időn e kötet után további öt kötet: „Az ember“, „A világegyetem“, „A föld“, „Az élők világa“, „A társadalom.“

Elég jeleznem, hogy közörmöt keltsen minden művelt ember lelkében. Ez a könyv csakugyan az a könyv, melynek ott kell lenni minden magán- és közkönyvtárban. És ez az a könyv, mely nem hívságos diszül fog állani a könyves polcokon, hanem el is fogják olvasni egyes részeit újra, meg újra. El, mert közvetlenül haszná van egyik másik fejezetnek a praktikus életben.

Azt hiszem, a népiskolai ifjúsági könyvtárak felállítását nyomon fogja követni a tanítói könyvtárak országos felállítása. A Műveltség Könyvtára lesz a tanítói könyvtárak legértékesebb, leghasznosabb része: ez lesz az a gazdag forrás, melyből majd táplálkozik a tanító lelke, hogy tovább táplálja aztán az ifjúság lelkét, abból, amit az ő lelke merített.

Erős hittel állítom, hogy a Műveltség Könyvtára korszakot alkotó a magyar művelődés történetében s jótékony hatását nem sok idő múltán érezni fogja az egész ország.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ápr. 7-én délelőtt 10 órakor ülést tartott.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt.

Kossuth Ferenc megindokolta a nov. 19-iki határozat megsemmisítésére vonatkozó indítványát.

Ezen indítványhoz az egyesült ellenzék köréből Gullner Gyula szólott.

Gullner Gyulának gróf Tisza István miniszterelnök azt válaszolta, hogy a szabadelvűpárt meggyőződésből tette azt a mit nov. 18-án tett. (Közbekiáltások: Hát a pezsgő minék, kellett?)

Gróf Tisza István: Hogy pezsgő kellett, az az ujságok hülye meseje. A jövő azoknak fog igazat adni, akik a november 18-at csinálták; bár ne lenne akkor már késő.

Ezután Kossuth Ferenc indítványát 148 szóval 86 ellen elfogadták.

Tárgyalás alá került azután Kossuth Ferencnek a felirati bizottság kiküldésére vonatkozó indítványa.

Ezen indítványt Thaly Kálmán ajánlotta elfogadásra.

Gróf Tisza István kijelentette, hogy a felirati bizottság kiküldését feleslegesnek tartja.

A többség az indítványt elfogadta.

A képviselőháznak április 8-án Bolgar Ferenc elnöklele alatt tartott ülésén megválasztották a felirati bizottságot, amely 21 tagból áll.

A felirati bizottságba beválasztották:

a függetlenségi pártból: Kossuth Ferenc-t, gróf Apponyi Albertet, Thaly Kálmánt, gróf Batthányi Tivadart, Polonyi Gézát, gróf Zichy Jenőt, Szederkényi Nándort, Ugron Gábort, Sággy Gyulát, Holló Lajost, Barabás Bólát, Tóth Jánost, Gullner Gyulát, Mezőssy Bélát, Bakonyi Samut;

az új párt részéről: báró Bánffy Dezsőt és Eötvös Károlyt;

a disszidensek közül: Vlassics Gyulát és gróf Hadik Jánost;

a néppártiak közül: gróf Zichy Aladárt és Rakovszky Istvánt.

Midőn ezen bizottság tagjainak a választása következett, a szabadelvűpárt a szavazás előtt kivonult a tereméből.

A legközelebbi ülés szerdán délelőtt lesz.

A felirati bizottság.

A képviselőház által megválasztott felirati bizottság még szombaton megalakult.

Elnökévé báró Bánffy Dezsőt, előadójává gróf Bethlen Tivadart választották meg.

A községi élet vezetése.

Végülkül esalódik, ki azt hiszi, hogy a községi élet eszménye az adminisztráció pontosságában gyorsaságában rejlik. Nem, e kis világban igazi élet mindaddig nem lesz, míg azt is rendelni, parancsolni kell, hogy csináljon jó utat, egészségének fenntartásáról gondoskodjék, ne árulja olvét, hitét, vótumát, hanem ünnepelje meg a vásárapot, gyermekét taníttassa, gyógyíttassa stb.: azt csak akkor fogjuk felismerni, ha a becsületesség közszüksége lesz, a józanságot erénynek, az őszinteséget lelkiikiesnek fogja tekinteni s ha az állam, a vármegye, a községi iránti kötelességek a polgároknak nem a törvények, a rendeletek parancsszavára ébrednek fel, de azokat, mint a konyeret és vizet önszükségletnek tekintik; e kis világban akkor lesz igazi élet, ha minden polgára érzi, hogy ő első sorban magáért köteles tenni hatni az általános jólét érdekében és egy jövő nemzedék boldogságát készíti elő, ha a közügyek előmozdításán fáradozik.

A községi jegyzőnek hivatása tehát nem ott végződik, hogy a törvény, a rendeletek helyes végrehajtásáról gondoskodott, hanem itt kezdődik, mert ennél sokkal nemesebb hivatása: a községi élet társadalmi működésének irányítását végezése a célból, hogy e kis világban a jó a rossz felett győzelmet arasson s e végből mindazt, ami a községi belső életének tisztaságát, becsét ad, cimer nélkül gondolja, ápolja.

nak elevenségével ölelekezik a fejezetekben. Csak bele kell kezdenünk az első, a legnehezebbnek látszó fejezetbe (Energia) s mindjárt meggyűgít az egyszerű, jó magyar nyelv, hogy meg fogjuk érteni, mi az az energia. Schimanek Emil érdeme, hogy a bevezetéssel kedvet kaptat a tovább olvasásra; hogy mindjárt megvan a bizalmunk: ez csakugyan az a könyv, lesz, melynek szükségét én, a laikus ember régóta érzem, de a magyar könyvpiacon hiába kerestem.

Tudván, hogy minden egyes fejezet szakszerűség, megbízhatóság szempontjából nemcsak a szerkesztők, de más szakemberek rostáján is átmént, én megnyugvással olvasom e könyvet s szeretném, ha ezt a megnyugvást át is plántálhatnám másoknak is a lelkébe. A nyelvhez, a stílushoz, annak tisztességéhez, világosságához már mindnyájan értünk valamit s e részben illetékesnek érzem magamat, hogy a könyv íróinak az elismerő oklevelek egyikét kiállítsam. Mostanában e könyv volt az olvasmányom s ez az olvasmány nagy gyönyörűséggel s nagy haszonnal járt. Már maga az is nagy gyönyörűség volt nekem, hogy meggyőződhettem: ime a mi tudós embereink közt is nagy számmal vannak, akik tudnak írni — nekünk, a tudatlanoknak. A gyönyörű, az érdekes képek, műmellékletek valóképen nem pihenők e könyvben, mivelhogy az olvasmány nem fárasztó, hanem elmélyedésre, az olvasottak felett való elmélkedésre serkentők. Ez a legnagyobb dicsőret, mit a szövegírókról mondhatok,

Mi van e könyvben? Ha itt felsorolom a fejezetek főcimeit s mellőzöm az alcímek nagy tömegét egy érdekes világ tárul elénk. Jönnek sorjába: „A bányászat“ (Litschauer Lajos), „A kohászat“ (Gálcsy Árpád), melyben kiváló szépen van megírva a vas; „A fémek megmunkálása“ (Kandó Gyula.) „Mótorok és emelő gépek“ (Kármán Tivadar), „A közlekedés eszközei“ (Gondos Viktor), „Pósta“ (H. Henyey Vilmos), „A fény a tudomány szolgálatában“

Legszentebb, legnemesebb kötelessége ez a községi jegyzőnek, miután a községi társadalmi élet becsületessége, tisztasága s nemes törekvése képezi az állami jólétnek alapját, a magyar nemzeti élet fejlődésének egészséges sejtjét.

Ha a községi jegyzőnek van hozzá elég ereje, akarata, tudása és lelkesültsége, lesz a kis világnak a lelke, mely mint a napsugár életre hozza a szunyadó erőket és azokat erőteljes fákká növeli.

Miként a fentebb jelzett a községi élet lelke: a hivatását teljesen ismerő és annak szívvvel lélekkel szolgálatában álló jegyző, kinek a szívében ezen egyesek, és a köziránt való tűz kell, hogy égjen s melegét minden irányban egyenletesen termékenyítő hatással árasztja szét: lelkében nemesebb idealizmus minden árnyalatával s a gyakorlati élet erős, igazi ismeretével felpáncélozott tudás és akaratereő hatalma kell, hogy fényeskedjék, derült és világosságot sugározva ki. Ezért alig ismerünk nagyobb szerű hivatást, mint a melyet a községi jegyző betölt oly tágrkörű, annyira mély és magas, hogy abba az emberiség hivatásának összessége belefér — bár még törvényileg nincs szabályozva az őt megillető jog, illetve hatáskör — de remélve a jobb jövőben az a várva várt idő is eljő. Türelem rózsát terem, én is úgy vagyok az előnni vált céloommal. A valódi jegyzőt a hivatások és kötelességek fogalmai megtestesülésének képzeljük. A mi a jó apa családjá körében, a mi a jó gazda a szántóföldjén, egy jeles hadvezér a csatatéren, egy pap a szószéken, egy tanító az iskola falai között: az a népszerű jegyző az ő községében ahol tudás, bölcs, bátor, igazságos, mélyen és melegen érző, lelkesülő és lelkesíteni tudó kell, hogy legyen. E hivatás betöltéséhez azonban elengedhetlen szükséges: a tudás, a buzgalom, a jó akarat, a szorgalom, a becsületesség. Ha ezek megvannak, úgy meg van a hatalom is.

Óhajandó, hogy a községi jegyző becsületes s mindenki javára irányuló működésben keresse és találja meg hivatását; vegyüljön bele a társadalmi élet minden ágába, békítse ki mindenütt az ellentéteket ne legyen bölcs, hanem okos, ne legyen hatalmas, hanem szerény, ne legyen boszúálló, hanem szeretetteljes, találja fel mindenkor és minden körülmények közt a helyes utat, mert csakis úgy lesz lelkiismerete nyugodt s biztos mondhatja majd el, hogy ő is a földi lét egyik fontos tényezője volt.

Székely Győző

NAPI HIREK.

— A 48 as törvények szentesítésének évfordulóját Kézdivásárhelyen az idén is megünnepelelték. Hivatalok, iskolák, kaszinók épületein lengett a trikolor, s az iskolákban a szokásos ünnepeket szintén megtartották. A növendékek hazafias dalokat énekeltek, szavaltak, s az ifjúsághoz szép alkalmi beszédet intéztek a főgimnáziumban Frölich Ottó, a polgári fiúiskolában Baló László, a polgári leányiskolában Balázs Mártonné s az áll. elemi iskolában pedig M. Székely János. Ünnepek után az iskolákban, úgy a hivatalokban is: szünet volt.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Nagy Albert pénzügyőri biztos-helyettes kinevezte Úzonba pénzügyőri biztosá.

— Eljegyzés. Donner Kornél kir. iparfelügyelő, Donner Lajos békéscsabai állami felsőbb leányiskolai igazgató és neje Haan Ida fia, eljegyezte dálnoki Kováts Irma brassói áll. isk. tanítónő dálnoki Kováts Áron dr. honv. törzsorvos a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémia orvosfőnöke és neje ortutói Ortutay Mária leányát. Gratulálunk.

— Áthelyezés. A pénzügyminiszter Fehérvári Imre kézdívisárhelyi adóhivatali tisztet áthelyezte Dioszentmártonba.

— A polgári leányiskola estélye. A kézdívisárhelyi magyar kir. állami polgári leányiskola növendékei Stocker Antalné és Dr. Szini Gyuláné urhölgyek védnöksége mellett a szegény tanulók és az ifjúsági segélykönyvtár javára, 1905. évi május hó 6-án a városi "Vigadó" helyiségében jólékony-csú hangversenyt rendeznek a következő műsorral: 1. "Fohász" Oláh Károlytól; karban éneklük az összes növendékek. 2. "Dal a kis Demeter Rózsikáról." Irta: Szabolcska Mihály. Szavalja: Szabó Juliska II. oszt. tanuló. 3. "Hunyadi induló." Erkel Ferentől; hatkézzre játszik: Intze Mariska IV. oszt.; Jancsó Piroksa és Weisz Sári III. oszt. tanulók. 4. "Népdal egyveleg." Karban éneklük a növendékek

5. "Nyoszólyó leány." Irta: Zöldi Márton. (Monolog.) Előadja: Simon Karola IV. o. tanuló. 6. "Paraszt és költő." Nyitány Suppától; négykézzre játszik: Bándi Mariska és Wertán Irma IV. oszt. tanulók. 7. "Magyar szülő." Lejtik Hamar Anna, Opra Irén, Szentpétery Klára és Rosenfeld Amál II. o. tanulók. 8. "Étlap." Karban éneklük az összes növendékek. 9. "Mi a haza?" Melodráma Abrányi Emiltől; Zenéje Dr. Horváth Ákostól. Zongorakísérettel s énekkar betétekkel. Előadja: Medgyaszay Amál IV. o. tanuló. 10. "Palotás tánc." Lejtik: Bándi Mariska, Fejér Mariska, Wertán Irma és Zakariás Olga IV. o. tanulók. 11. "A kis összeesküvők." Színmű egy felvonásban. Irta: Tábori Róbert. Személyek: — A tanítónéni: Nagy Klára — Iona Beke Margit, Ibolya Szentmarjai Erzs, Gabriella Zágoni Katinka, Mariska Jancsó Piroksa, Anikó Császár Anna, Olga Császár Kata, Margit Szentpétery Klára, Maresa Rosenfeld Amál, Alexa Nemes Erzs, Juliska Balogh Katinka. Jolán Hamar Anna, Flóra Jancsó Teréz, Erzsike Opra Irén, Melinda Dézsi Anna, Kató Weisz Sári, Ilona Harihovszky Emma, Klára Forró Mariska, Sugó Béla Eszter, a II. ik osztály növendékei. 12. "Rákóczy induló" Goll Jánostól; éneklük karban az összes növendékek. 13. "A kis kertészek." Nyári kép Előadja: Bándi Mariska, Fejér Mariska, Wertán Irma, Zakariás Olga, Simon Karola, Medgyaszay Amál, Intze Mariska, Nagy Klára, Szántó Róza, Orosz Gizella, Koos Mariska IV. oszt., Bodó Anna, Kádár Erzs, Császár Kata, Weisz Sári és Jancsó Piroksa III. o. tanulók. 14. "Munka után édes a nyugalom." Előképek. Előadják az előbbieken kívül még Kiesid Vilma Marthy Ilona és Szylveszter Ida IV. oszt.; Bordás Mari, Jancsó Matild, Jancsó Emma III. oszt.; Blatt Adél II. oszt.; Balogh Gabriella és Hamar Janka I. o. tanulók. Műsor után tánc! Tekintve a nemes célt: melegen ajánljuk közönségünk szokott lelkes pártfogásába

— Halalozás. Pótsa Ferenc dálnoki körjegyző, a vármegyei jegyzői kar egyik legképzetebb tagja, derék tisztviselő, f. hó 11-én elhunyt. Halálát a következő gyászjelentés tudatja: Alólirott a maga, egy közeli és távoli rokonok és jó barátok nevében a szív legmélyebb fájdalommal tudatja, hogy a legjobb férj hatálykai Pótsa Ferenc dálnoki és albsi körjegyző, megyei bizottsági tag élete 60-ik évében f. hó 11-én tüdőgyulladás következtében megszűnt élni. Övéi iránt melegen érző szív, tántoríthatatlan férfi, önzetlen jó hazafi, kit elve a sirba kísért. Hült teteme folyó hó 13-án délután 2 órakor fog Dálnokban a Hadnagy Gyula sírkertjében örök nyugalomra helyeztetni az ev. ref. szertartás szerint, mely végtisztességtételre a rokonok és ismerősök szomoruan meghívotnak. Nyugalma legyen csendes! Dálnok, 1905. április 11-én Özv. Pótsa Ferencné, szül. Fodák Juliánna.

— Szökési kísérlet. A kézdívisárhelyi kir. törvényszék fogházának két legifjabb, de már is sok érdemű lakói: kézdívisárhelyi illetőségű Balázs Gyula és Osoma József, kik legujjabbán a Ferenciféle szatocsüzletben elavotott betörés miatt ülték be a hűtőre: a napokban kitörést kíséreltek meg. Az éj csendjében kiszédtek a cellájuk ablakának vasrostélyát, leverték a lakatot s már már célhoz is jutottak volna, ha a szolgálatban levő őráber nem lett volna. Így mielőtt kitörhettek s elalábohattak volna, lefűlelték őket munkájuk befajése előtt s ennek folyamánaképen — új cellát, új napi- és étrendet, szigorított böjtöt és kurta vasat kapának a két hős ifju betörők.

— Elítelt takarékpénztári rablók. A télen történt, hogy a bölöni takarékpénztár helyiségében betöréses rablást követek el Szakács Gyula, Németh József, Boda Imre és Kulabér József, egy kedves férfinégyes. Cél értek: egy néhány száz koronát zsebre tettek. De a csendőrség is célt ért: bekiérte őket a "székelymentő" munkáért a kézdívisárhelyi kir. törvényszék fogházába. A kir. törvényszék törvényt ült felettük: 2—2 évi fegyházra ítélte őket. A vádlottak azonban a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla véleményére is kíváncsiak voltak s a bíróság ezt is tudomásukra adta mult szombaton: le kell ülni Enyeden a 2—2 évet. Szomoruan, de megadás-sal vették tudomásul. Az 5-ik vádlott: Nagy Tamást a tábla is fölmentette.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a brassói állami polgári leányiskolánál Silberberg Gizella elhunytával megüresedett rendes tanítónői állásra Sánek András brassó megyei

aljegyző nejét szül. Silló Lujzát helyezte át Hosszualuhó.

— Kórorvos-választás. Dr. Tóth Józsefnek a kézdívisárhelyi Rudolf-kórház egyik osztály orvosi állására mult évben történt megválasztása következtében Nagyborosnyón megüresedett kórorvosi állására egyhangulag Dr. Feiér Kálmán alesornátoni kórorvost választották meg. Gratulálunk.

— Gazdasági egyesület. Mint biztos forrásból értesülünk, Kovásznán gazdasági egyesület fog alakulni a közel jövőben. Az egyesület célja, — mint tudósítónk írja — oda irányul, hogy a kovásznai piaci árak túrhettelen magasságát, mely jóval fen-nebb áll a budapestinél, a rendes mederbe szorítsa. Mert annyi tény, hogy a piacról vásárló közönség horribilis árakon jut a szükségleti cikkekhez, melyek bizony, néha nem is valami elsőrendű minőségűek. Az alakulandó egyesület egyszersmind termelő és fogyasztási szövetkezet is lenne, hol nem csak pénzért, hanem termelt cikkeinek becsesülésével is olcsóbban jutna a közönség szükségleteihez, mint most, mikor minden egyéb van, csak olcsóság nincs. Különb az régi baj, már a kovásznai piacon. Az egyesület az ipari érdekeket is szemelőtt fogja tartani s az ott mutatkozó hiányokon is segíteni igyekszik. Örömmel üdvözljük az életre való eszmét a közönség érdekében s adja Isten, hogy mihamarább valósuljon!

— Felvétel a honvéd főreáliskolába s Ludovikába. Alólirott hatóság, közhírré teszi, hogy az 1897 évi XXIII. ik törvények értelmében szervezett m. kir. honvéd főreáliskolában és a honvéd Ludovik Akadémiában az 1905/6. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény megjelent s a városi tanácsnál a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető. Ugyanitt a pályázat fel-tételére nézve részletes utasítást lehet kapni. Kézdivásárhely, 1905. március 31-én. Dr. Török Andor polgármester.

— Iskola építés Papoleczon. A Papolecz községi elemi iskola és melléképületek 32,627 koronával engedélyezett felépítési munkáira ajánlatot tettek: Köllönte József, mint a kézdívisárhelyi ipari hitelszövetkezet megbízottja 3,5%, Pap Dezső és társa (Sepsiszentgyörgy) 5%, Bertl Péter és fia (Brassó) 5,25% engedménnyel. Pap Dezső és társa ajánlata lett elfogadva.

KÖZGAZDASÁG.

A Trieczi Általános Biztosító-Társaság (Assicurazioni generali) f. é. március hó 18-án tartott 73 ik közgyűlésén terjesztettek be az 1904. évi mérleget.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1904. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 710.811,866 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 32.134.119 korona és 97 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 16.145,171 korona 85 fillérrel 190.337,407 korona 01 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betöréses-lopás elleni és tűkörüvegbiztosítást a díjbevétel 13.630,502,710 korona biztosítási összeg után 22.391,739 korona 95 fillér volt, miből 8.722,170 korona 40 fillér viszontbiztosításra fordított úgy, hogy a tiszta díjbevétel 13,669, 569 korona 55 fillérre rugott, mely összegből 9.447,372 korona 69 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitéttet át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 90.301,649 korona 69 fillér.

A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.646,057 koroná 20 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.547,460 korona 56 fillérre rugott.

Károkkért a társaság 1904-ben 29.008.350 korona 42 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 797.690,516 korona és 38 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 25.851,064 korona 11 fillérre rugnak, különösen ki emelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5.250,000 koronát tesz ki; az értékpapírok ár-folyamigadozására alakított tartalék, mely a 3.729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 18.699,889 korona 05 fillérre emelkedett továbbá felemlítendő a 160,000 koronán rugó kétes követelések tartaléka és az 590,687 korona 53 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezeket kívül fennáll még egy 1.150,587 korona 53

fillért kitevő *tartalék*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei áttalások folytán 227.329,923 korona 25 fillérről 247.496,914 korona 42 fillérré emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések — — — 38.468'591 K. 65 f.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök — — — 20.002,699 " 07 "
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök — — — 750,570 " 92 "
4. Értékpapírok — — — 172.857,054 " 11 "
5. Tárcza váltók — — — 946,236 " 23 "
6. A részvényesek biztosított adóselevei — — — 7.350,000 " — "
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések,

készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 7.122,762 " 44 "

összesen 247.497,914 K. 42 f.

Ezen értékekből 51-5 millió korona magyar értékekre esik.

Piaci árjegyzék 1905. április hó 6-án

Buza, tiszta, mmázsája	20 kor. — fillér.
közepes " " "	18 " 80 "
Rozs " " "	14 " 04 "
Árpa " " "	12 " 05 "
Töröktuza mmázsája	16 " 20 "
Zab " " "	12 " — "
Borsó literje	— " 20 "
Lencse literje	— " 28 "
Paszuly " " "	— " 22 "
Kása köles literje	— " 28 "

Burgonya hektóliterje	1 K. 60 f.
Marhahús kilogrammja	— " 88 "
Sertéshús " " "	1 " 12 "
Berbécs hús " " "	— " 56 "
Szalma mm. " " "	2 " — "
Széna mm. " " "	8 " 20 "
Ökör párja	500 " — "
Tehén " " "	326 " — "
Ökörbőr " " "	30 " — "
Tehénbőr " " "	23 " — "
Faggyúgyertya kilogr. ja	— " 86 "
Faggyu mm. " " "	56 " — "
Tüzifa 1 □ m. " " "	4 " 80 "
Malac darabja	2-5 " — "
Liba párja	5 " — "
Osirke párja	2 " — "
Bárány darabja	8-10 " — "
Tojás 10 db	— " 20 "
Tehéntej egy liter	— " 16 "
Bivalytej egy liter	— " 24 "

Hirdetések.

ELADÓ HÁZ.

A csernátóni uton levő házamat, a mely áll 5 szoba, kamara, az udvaron nagy kő istálló- és kertből, szabadkészből eladom.

(46. 1-3.)

Szócs Mózes.

FOGORVOS

Perl József

AMERICAN DENTIST

itt tartózkodását meghosszabította e hó 18-áig és rendel a Millennium Szálloda 1. szám alatt.

(44. 1-1.)

Triesti Általános Biztosító Társaság

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utca 10 szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes merleggel a társaság mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, bető és lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t., valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság” számára.

A kézdivásárhelyi ügynökség:

Kupán József.

(45. 1-1.)

PÁRTOLJUK A MAGYART

Legfinomabb kivitelű igen célszerű villanyvilágítás

zseblámpa
csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tajtékpipe kínai ezüst foglalatú, 1 hozzávaló pipaszár, 1 célszerű dohányzacskó, 1 gyufatartó, 1 tajték szivarszopóka, 1 szivartárcsa, 1 házi pipa szárral együtt, 1 tajték szivarszopóka, 1 szivarvágó, 1 szivarhamutartó 10 darab összesen.

4 és fél kilo körülbelül 50 db különféle illatu finom pipere szappan csak 5 K.

s vegyünk csakis Magyarországon.

Egy nagy amerikai gyár tönkrementésén folytán azon helyzetbe jutottam, hogy az elant felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árukat melyen leszállított áron potom 6 frt 40 kr-ért szállíthatom bárkinek és pedig.

6 drb amer. szab. ezüst asztali és valódia angol pengével
6 drb amer. szab. ezüst evővilla egy darabból
6 drb amer. szab. ezüst evőkanál
12 drb amer. szabad. ezüst kávéskanál
1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítőkanál
1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál
6 darab angol „Viktoria” pohártálcza
2 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt 40 kr-ért ezen tárgyak elzolt 40 forintba kerültek.

Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyért jótállást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapesten, VIII., Örömvölgy-utca 16.

KONYHAKÉSZLET

5 darab solingeni pengéjű kés és 1 darab szeletelő villa csak 4 kor. 50 fillér.

6 darab zománcozott fazék és 6 darab lábas különböző nagyságuk csak 5 kor. 90 fillér.

Egy valódi

Roskopf óra

kétévi jótállás mellett csak 5 korona

(17. 10-20.)

Hirdetések
jutányos
áron felvé-
tetnek e
lap kiadó-
hiva-
talában.